

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 39.

V Ljubljani, v soboto 26. septembra 1903.

Letnik VIII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K. za četrlet 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo: rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani Stari trg števil. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Financijelno ex-lex stanje na Hrvatskem.

Iz Hrvatske.

Letos teče že peto leto brez financijelne nagodbe med Ogersko in Hrvatsko in drugo leto brez deželne proračuna za Hrvatsko. Hrvatski sabor je do lanskega leta vsaj formalno razpravljal o deželni proračunu, lani pa ni mogel že več sklepati, a še manje bode mogel letos, ker je nastal tako velik primanjkljaj pri dohodkih, da se že komaj zadovoljuje vsem plačilnim zahtevam, a vrhutega so izpraznjene blagajne vseh deželnih zaklad, iz katerih se je do zdaj pokrival primanjkljaj.

Deželni sabor, ki se ima sniti meseca oktobra, bo moral zopet podeliti vladi indemitat za bodoče leto in tako menda ne pridemo še tako hitro iz dobe indemitete. A najhuje je pri vsem tem, da je zmanjkalo denarja pri domačih zakladah.

Kje bo zdaj vlada iskala denarja? Posojila ne more narediti ni za vinar po deželni savoru, a gotovega denarja doma tudi ni nikjer več; vladi ne preostane zdaj nič drugega, nego iskati posojila pri centralni ogrski blagajni na račun bodoče nagodbe, ker drugače ne bi mogla pokrivati stroškov avtonomne uprave. In tako bodo imeli Mažari zopet priložnost na ves glas upiti, da Hrvatska ne more obstati brez Ogerske.

A ves ta žalostni financijelni položaj v zemlji je provzročil bivši ban Khuen Hedervary s svojo mažaronsko večino v saboru. Da je maral ban Khuen Hedervary za Hrvatsko, bi se bila nagodba sklenila lahko že prvo leto po pretečenem desetletju. Toda ban je imel druge skrbi, a mažaronska večina isto tako, a te skrbi so bile, kako bi se vzdržali na vladi.

Bana Khuen Hedervarya so med tem Hrvati pregnali, a mažaronska stranka je potulila glavo ter čaka brezposelno, kaj bode začel naslednik Khuenov.

Ne more se tajiti, da ima sedanji ban dobro voljo pospeševati gmotni napredek Hrvatske, ter bržkone ravno radi financijelne nagodbe tako pogostoma potuje v Budimpešto, a to vse nič ne pomaga, ker so na Ogerskem nastali taki odnošaji, da se za zdaj ne more niti misliti na kakšne dogovore glede nove nagodbe.

Mažaronska stranka pa se niti ne gane, nego prepušča vse usodi, češ, da je storila vse in pripravila dobro pot za nagodbo, ki bi bila po njihovej trditvi gotovo koristna za Hrvatsko, ko bi se izvela. Toda ona ni kriva, če so nastale ravno zdaj take politične komplikacije na Ogerskem, da se ne more njihova osnova izvesti.

To je pa ravno tista stara pesem, katero pojejo mažaroni že toliko let na škodo Hrvatske. Ko bi ti ljudje imeli le malo poštenja in energije, bi bilo na Hrvatskem čisto drugače.

Še zdaj bi se dalo marsikaj popraviti. Vsa zemlja bi se morala ravno zdaj izjaviti, za samostalno financije, saj se da vendar iz sedanjega položaja čisto izvestno dokazati, da Hrvatska financijelno odvisna od Ogerske mora le nazadovati, a ne napredovati.

Zdaj bi bil čas, da se odločno pristopi k rešitvi tega vprašanja, katero bi moralo biti v vsakej skupščini na prvem mestu. Toda kaj doživljujemo v tem za Hrvatsko tako važnem času?

Zagreb, glavno mesto Hrvatske molči, a po drugih krajih politične oblasti v svoji stari mažaronski zagrizenosti prepovedujejo na nedeljo in praznike sklicane skupščine, češ, da bi moglo na te dni priti laglje do nemirov, nego na delavnike.

To je še ostanek Khuenovščine, ki je tako pokvarila hrvatsko činovništvo, da nima nobene zmisla za narodni napredek in da vidi v vsakem svobodnem gibanju nekaj sovražnega proti vladi.

Zato je dolžnost vseh pravih domoljubov in vseh poštenih ljudi, da se zatre Khuenovščina, da postanejo činovniki mišljenja evropskega, a ne turškega, kakor je to bilo do zdaj,

in da se razširi po celi Hrvatski živ pokret za politično svobodo, katero Hrvati potrebujejo v današnjem položaju bolj nego kdaj poprej. Bržkone pridejo v kratkem tudi še nove volitve v sabor, pa je potrebno, da pridejo v deželni zbor drugi možje, nego so bili dosedanji mažaroni, ki niso znali braniti svoje domovine niti na političnem niti na gmotnem polju.

Od zdaj naj velja na Hrvatskem geslo za vsakega pravega Hrvata: občni boj za politično svobodo in financijelno samostalnost Hrvatske.

Učiteljska zadruga.

(Poročal na občnem zboru „Slov. Zveze“ učitelj in deželni poslanec Francišek Jaklič.)

Slovensko učiteljstvo se že dolgo bori za samostojnost. Ono hoče biti samosvoje ter neodvisno na vse strani v okviru šolskih zakonov. Danes ne bom opisoval tistega stremljenja po osebni in stanovski svobodi in samostalnosti, tistega potrebnega in neodložljivega boja za boljšo gmotno eksistenco, tistega upiranja proti neopravičeni samovolji šolske birokracije, ki tolmači paragrafe navadno v škodo učiteljstva, zlasti takrat, kadar pride učitelj v konflikt s to vsegavedno in nezmotljivo birokracijo, temveč bom opisal in pokazal, kako bi se slovensko učiteljstvo lahko postavilo na lastne noge v denarnem oziru t. j. zravnavalo denarne potrebe med seboj ter imelo takorekoč lasten denarni trg. Vsi vemo, kako težko je učitelju iskati pomoči v denarni sili, kako težko in poniževalno je tisto zatekanje h kakemu denarnemu mogotcu, ki je tudi mnogokrat brezuspešno. In naposled tudi, ako se učiteljevi prošnji ustreže, ustreže se tako, kakor bi se delila miloščina, ki vendar vsakega hudo ponižuje. Vsled nedostatnih učiteljskih plač si najsolidnejši učitelj ne more nič prihraniti. Zato je učiteljstvo mnogokrat neprosto voljno prisiljeno iskati denar na posodo. Pri normalnih razmerah se na prav skromen način še shaja, toda naj pride v hišo bolezen, selitev

Nadljudje.

(Spisal O. M. Dovič.)

Rajko Žabnik je študiral gimnazijo. V četrti šoli je bil „nesrečen“, ker je prinesel dvojko domov. Razodel je starišem, da ne mara več premlevati latinskih perfektov in cepiti grških avristov in da namerja vstopiti na učiteljsko pripravnico.

Po treh letih je napravil zrelostni izpit in so ga nastavili za učitelja v Praprotni dolini.

Ni bil prazen, učitelj Žabnik. Učil se je rad in mnogo tega, kar ga je veselilo. Nekaj mesecev je prebival v Praprotni dolini in že so ga ljudje izgubili. Otroke je znal priganjati tako na lahko, da so ga ljubili in ubogali, kmetom je cepil drevesa in naročal kmetijske stroje, ženam je preskrbljeval žlahtne kokoši, dekletom je sestavljal pisma in mladeniče je učil narodnih pesmi. Žabnik se je zavedal vsestranski, da je poklican širiti omiko med ljudstvo.

Leto pozneje je prišel za kaplana v Praprotno dolino dr. Stržec. Bil je umen in priden bogoslovec: škof mu je dovolil, da je napravil doktorat iz modroslovja. In zdaj ga je poslal za nekaj časa na kmete ovčice past.

Tudi dr. Stržec se je zavedal, da je božji poslanec in da je njegov poklic jako obsežen. Z vznešeno in navdušeno besedo je svojim vernikom razlagal večne resnice ter dostikrat povdarjal, da morajo krščanske resnice prevevati celega kristijana: kristijan bodi v srcu in na jeziku, v zasebnem in javnem življenju!

Dokler je učitelj Žabnik prepričeval kmete o napredku kmetijstva, kapelan Stržec pa povdarjal blagodejnost božje besede — je šlo. Žabnik je rad pohvalil dr. Stržca, da je izvrsten govornik in mu je priporočal ljubi mir v soseski. Kapelan pa je opazal, da učitelj rad politikuje in zato se je zanimal za njegovo življenje. Prijazna sta si bila v obče vanju, previdna v besedi, nezaupna v srcu — — —

In ti, nedolžno dete, si dalo povod, da se je dr. Stržec razkoračil, učitelj Žabnikar pa raztogotil! Kdo bi ti zameril? Stariše si imelo zanikarne, glavo slabo, učitelj pa te je potisnil le v II. razred, dasi še čitati nisi znalo. Učenec Janez Robida ni znal čitati in vendar so vsi učenci njegovega razreda že gladko čitali iz katekizma. Robida je bil majhen, a že enajst let star.

In dr. Stržec je zahteval, da se Janez Ro-

bida potisne nazaj v I. razred, češ, da ni sposoben za II. razred, ker še čitati ne zna.

„Pa ne, gospod katehet! Jaz imam določevati po zakonu, kdo je sposoben za II. razred, a ne vi“, odvrne učitelj.

„Torej katehet je brezpraven, gospod učitelj, na ljudski šoli?“

In Žabnik je molčal.

Ni pa molčal dr. Stržec in je proporno zadevo predložil okrajnemu šolskemu svetu.

In pesem se je začela. Dolga je bila. Še le drugo jesen je najvišja inštanca razsodila, da ubogi Janez Robida ni sposoben za II. razred.

V tem pa se je Janezku glava toliko odprla, da je za silo čital iz katekizma in katehet se je potrudil z njim, da je opravil celo sveto obhajilo na pragu trinajstega leta.

Toda Žabnik ni mogel pozabiti tega zanj neugodnega izida. Proklinjal je doktorske diplome in zabavljal po gostilnah čez duhovniško nadvlado. Koliko temnih misli se je porodilo v teh „težkih dnevih“, koliko svetlih žarkov je zaiskrela v Žabnikovi glavi! Maščevanje je rastlo, mišljenje se je utrjevalo, učitelj si je iskal zavznikov in snoval svojo stranko. Pravice ni, a naj velja!

ali če je treba nove oprave in obleke za družino, pa se je treba zadolžiti. In tedaj mora učitelj dobro premisliti, kam se naj obrne, da njegova prošnja ne bo odbita, zakaj dostikrat, ko učitelj z najboljšim upanjem pride pred koga, v kate-rega ima polno zaupanje, se mu ondi neresnično pove, da ni denarja, ter se mu izreka obžalovanje, ki je samo konci jezika, da človeka še bolj žali in boli.

Res so kreditne razmere na Slovenskem precej razvite in na prvi pogled bi človek sodil, da ima učitelj kredit kjerkoli hoče. To pa ni res. O tem bi lahko marsikdo iz lastne izkušnje mnogo povedal. Saj vemo, kako je. Pride učiteljeva prošnja v odborovo sejo kakega kreditnega zavoda, ni zmigovanja ne konca ne kraja in navadno se prošnja ne ustreže ali pa le tedaj, ko je poročstvo tako, da se vidi, da le proku posodijo, a nikakor ne učitelju. „Usmilijo“ se ga, kakor pravijo.

Spoznanje teh za učiteljstvo ne prav ugodnih in častnih razmer me je prisililo, da sem že pred leti v „Učit. Tovarišu“ predlagal ustanovitev „Učiteljske zadruga“.

Za to misel je bilo le malo učiteljev, podpiral je to misel g. ravnatelj Lapajne, ki dobro pozna posojilništvo. Slišali so se pa celo glasovi proti in nekdo je celo pobijal ustanovitev „zadruga“ s trditvijo, da bi bila „zadruga“ na poti regulaciji, češ, da bi poslanci kazali na posojilnico, kot dokaz, da se nam dobro godi in bi plač ne regulirali.

Jaz mislim, da pač noben poslanec ni tako neukreten, da bi prišel s takim argumentom na dan, da pa ni tudi nobenega učitelja več, ki bi tako nerodno pobijal ustanovitev zadruga.

Do ustanovitve tedaj ni prišlo.

Zato danes iznova predlagam ustanovitev take „učiteljske zadruga“ z imenom: „Hranilnica in posojilnica slovenskih učiteljev v Ljubljani, registrirana zadruga z neomejeno zavezo“.

Slovenski učitelji ne bomo s tako ustanovitvijo prvi, saj imajo učitelji že skoraj po vseh večjih kronovinah svoje hranilnice in posojilnice, tako na Češkem, Moravskem, v Nižji Avstriji, na Hrvatskem in letos so jo ustanovili ob zborovanju katoliške avstrijske zveze za Avstrijo v Lincu.

Posojilnice so se razvile iz razmer. Rodila jih je potreba, in ta je tudi pri nas. Mislim, da mi tega ni treba na dolgo in široko dokazovati, vi ste gotovo prepričani o tem, niti se mi ne zdi treba razkazovati, kako naj se tak zavod upravlja, ker danes imamo mnogo denarnih zavodov, pri katerih je vendar uprava več ali manj podobna; morda je prav, da povem, kako bi se dobila denarna sredstva za prvi hip. Vsa stvar bi se začela z malim in v malem obsegu. In tako mislim, da bi zadostovala sledeča denarna sredstva: a) Deleži, ki bi morali znašati vsaj 10 kron. b) Hranilne vloge učiteljstva, ki bi bile seveda majhne, še bolj pa redke, ker tisti učitelji, ki so oblagodarjeni z gmotnimi sredstvi, so

redki in še ti bi se kmalu ne približali zavodu. e) V posojilnici bi se nalagalo premoženje naših društev, listov itd. Tako bi se polagoma zbirali kapitali in ko bi začel denar cirkulirati, sem prepričan, da bi denarnih sredstev ne manjkalo.

Ta posojilnica bi pri količkaj spretnem in poštenem vodstvu dobro uspevala. Tudi nesreč se ni bati. Z velikimi kapitalijami bi itak ne imela opraviti. In zato, ker sem uverjen o potrebi take zadruga, ker sem prepričan, da bode ta zadruga vspevala, zato predlagam: Današnji občni zbor skleni vsaj načelno ustanovitev „Hranilnice in posojilnice slovenskih učiteljev v Ljubljani“ — event. zunaj Ljubljane.

O tem predlogu se je vnela živahna debata, katere konec je bil, da se je ustanovitev hranilnice in posojilnice slovenskih učiteljev soglasno sklenila ter je bilo izvoljeno načelstvo in nadzorstvo, ki bo spravilo zadruga v tir. Prepričani smo, da se bodo posojilnice kot svojega zavoda oklenili profesorji, učiteljstvo in katehetje. — „Slovenski učitelj“ bo redno prinašal poročila o tem zavodu.

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja šteje letos 76.058 udov, to je 3988 manj kakor lansko leto, ko smo bili dospel do prečastnega števila 80.046 udov. Po posameznih škofijah, oziroma krajih, je število sledeče:

1. Goriška nadškofija	8301 (— 396) udov
2. Krška škofija	6205 (— 360) „
3. Lavantinska škofija	23293 (— 2115) „
4. Ljubljanska škofija	30398 (— 915) „
5. Tržaško-koperska škofija	4048 (— 220) „
6. Sekovska škofija	560 (+ 4) „
7. Somboteljska škofija	306 (— 40) „
8. Zagrebška nadškofija	423 (— 23) „
9. Senjska škofija	188 (— 5) „
10. Poreška škofija	102 (— 30) „
11. Djakovska škofija	63 (+ 3) „
12. Bosna	214 (+ 15) „
13. Videmska nadškofija	175 (— 8) „
14. Razni kraji	472 (+ 50) „
15. Amerikanci	1119 (+ 137) „
16. Afrika in Azija	191 (— 51) „

Skupaj . . . . . 76058 (— 3988) udov

Ta izkaz nam kaže, da smo po treh pokrajinah napredovali; zlasti so se odlikovali Amerikanci, ki štejejo 137 udov več kakor lansko leto. Po raznih krajih je 50 udov več, v sekovski škofiji 4. — Nazadek se kaže po škofijah, oziroma krajih: Lavantinska 2115, ljubljanska 915, goriška 396, krška 360, tržaško-koperska 220, Afrika in Azija 51, somboteljska 40, poreška 30, zagrebška 23, bosniške 15, videmska 8, senjska 5, djakovska 5. — V družbene „zlate bukve“, v katere se po pravilih vpiše vsak novo vstopivši ud, se je zapisalo 7167 novih letnih udov, namreč od številke 234.722 do številke 241.889.

Družba razpošlje svojim udom letos 456,348 knjig. Pač častno število za mali in še tako raz-

kosani slovenski narod! Če prištejemo te knjige onim, katere je družba sv. Mohorja od svojega obstanka že podala svojim udom, najdemo, da je Slovincem vkup poklonila 9,300.040 iztisov knjig! V istini pa je to število še precej višje, ker so tu štete samo one knjige, ki so jih prejeli udje, natisnjeni in izkazani v naših koledarjih. V Celovcu, dne 20. septembra 1903.

Odbor.

Poročila iz mest in trgov.

Iz Idrije. Meseca februarja letos je prišel „Slov. List“ dopis iz Idrije, v katerem je dopisnik poročal, da je v letu 1902 naš cestni odbor — seveda izključno v rokah liberalcev — za cesto Idrija - Kalce manj porabil 400 kron podpore, nego je bil lahko. Namesto 4000 kron porabili so za popravila le 3600 kron. Prišla je namreč „Jednakopravnost“ ter napadla deželnega poslanca idrijskega, oziroma katoliško narodne poslance sploh, da ničesar ne store v to, da bi bila imenovana cesta podržavljena. Tako je prišlo potem na dan, koliko se trudi zlasti drž. poslanec dr. Žitnik za podržavljenje ceste Idrija-Kalce, kako podpira država cesto, in kaj da dela cestni odbor. „Jednakopravnost“ je seveda javkala zlasti v 5. številki letos. Le nekaj stavkov: „Nismo verjeli svojim očem, ko smo čitali tisto katoliško učenost, (v „Slov. L.“). Da znajo klerikalci svoje ljudi prav izvrstno farbati, o tem smo bili že davno prepričani, da si bodo upali pa celo s številkami dokazati svoje lažnjive trditve, tega bi pa vendar ne verjeli. Seveda se je klerikalni poročevalec v tem svojem poročilu tako gorostasno blamiral, da bi bilo pač najbolje, da nikdar več ne prime za pero in najraje poroča o tem, kar zna, ne pa o takih stvareh, o katerih nima niti najmanjšega pojma. Takoj smo sprevideli, s kom imamo opraviti. Mož ne ve, kaj so deželne ceste, mož ni še imel nikdar cestnega računa v rokah. In sedaj zavija to človeče svoje pobožne oči proti nebu ter prosi ognja in žvepla na liberalce, ki bi bili lahko dali še 400 kron zaslužka za ubogega delavca. Ali vas ne oblije rdečica sramu, ko pišete take budalosti za svoje pristaše? Ali so ljudje v vašem taboru res tako neumni, da si puste natveziti takih lažij? itd.“

To so pač dosti dolge litanije, posnete po eni sami številki sedaj že umrlega lističa. In prepričani smo, da so v liberalnem taboru res tako neumni ljudje, ki so verjeli, kar je „Jednakopravnost“ pisala, ter pomilovali uboge klerikalce, ki se dajo tako farbati po dopisih v „Slov. Listu.“ Kdo bi pa tudi ne verjel, ko so tako dokazovali, kako „Slov. List“ laže.

Kaj neki pravijo sedaj liberalni pristaši, ko so zvedeli, kako je govoril deželni predsednik baron Hein sam z načelnikom cestnega odbora. Kakor je poročal „Slovenec“ in so pravili vsi od kraja, ki so bili navzoči, ko so se predstav-

Gospod Žabnik!

Z nezaupnostjo sem vzel v roke Vašo povest. Nisem se motil. Nekaj časa sem popravljaj in črtal, a kmalu sem spoznal, da Vaša povest ni godna za natisek. Vi ne poznate rudarskega življenja, dasi ste čitali več nemških romanov enake vsebine. Taka tvarina ni za naš narod. Tudi tehnika je polna nedostatkov; nazori Vaši so omejeni in tupatam smešni . . . A kaj bi govoril? Vam manjka akademične izobrazbe. Pišite rajši za mladino, modroslovnega konja pa nikar ne jahajte — niste zato. Pa brez zamere! Vaš

Matej Položnik,
profesor in urednik.

Kakor mrzla pršna kopel, tako je ohladilo urednikovo pismo učitelja Žabnika. In spet ga je pogrelo, kakor toplo zakurjena soba. Hodil je gor in dol, mislil semintja — a ni ga bilo izhoda iz te razburjenosti. Pisateljeva nevolja se je pojavila v hudi kletvini in profesorjevo pismo se je razletelo na drobne kosce. V gorečo peč je vrgel svoj rokopis in hitelk svojim prijateljem — — —

„Ta akademična izobrazba naj gre rakom žvižgat“, je kričal Žabnik. „Ali se šele pri pro-

esorju začne človek? Ali je Bog le doktorjem in profesorjem delil talente? Torej za otroke smo mi — — —

Tako je govoril in mislil učitelj Žabnik ter je snoval nove naklepe in nove načrte.

Pa Žabnik je dal slovo politiki in literaturi in začel se je baviti z zakotno advokaturu. Prebiral je zakonike in priročne knjige o sodnih in notarskih zadevah. Kmalu so ljudje jeli hoditi k njemu po svete. Enemu je napravil kupno pogodbo, drugemu je snoval tožbo za motenje posestva, tretji spet ga je poklical, da mu napravi oporoko.

In Žabnik je bil spet zadovoljen. Z veseljem je premetaval razne zakonike, iskal pripravnih uzorcev in spisaval ljudem različna pisma.

Nekoč je prišel k njemu posestnik Janez Zagorec in ga poprašal za svet, kaj naj stori, ker mu je sosed pokosil dober kos njegovega travnika. Zatrjeval je, da so stari mejniki, a sosed se je sklicaval na kataster, ki pa kaže drugače.

Žabnik brž napravi tožbo radi motenja posestva. In Zagorec je dobil pravdo. Pa seveda napravi advokat lastninsko tožbo in pravdanja ni bilo ne konca ne kraja. Žabnik se je potil

Dr. Stržec ni zaostal. S paznim očesom je sledil Žabnikovim korakom in premišljal, kako nastavi novo zanjko svojemu nasprotniku — —

Kar počí glas, da je dr. Stržec prestavljen. Žabniku je odleglo.

Ali vedno bolj se mu je zasajala misel v glavo, da so doktorji privilegovani ljudje, da imajo od zgoraj vso zaslombo in da je pravica utonila v vodi . . .

Iskal je berila, ki je utrjevalo njegovo prepričanje, iskal si je prijateljev, ki so odobraval njegovo mišljenje, politika se mu je pristudila in oblastem ni bil naklonjen . . .

Študiral je in prijemal pero v roke. Vadil se je pridno v pisateljevanju, za kar je čutil že poklic kot dijak, in že je začel pošiljati krajše sestavke v razne liste.

Naposled spiše daljšo povest in jo pošlje uredništvu „Napredka“. Vesel je bil te svoje povesti in kar nič ni dvomil, da bode ugajala uredniku in čitateljem. Kot glavnega junaka si je izbral delavca v rudokopu in je z živimi bojami popisal bedo modernega sužnja.

Urednik in profesor Položnik je povest prebral. A nevoljen pomoči pero in napiše pisatelju ne ravno laskavo pismo:

ljali uradniki in drugi javni funkcionarji deželnemu predsedniku, je ekscelenc baron Hein pohvalil cesto Idrija-Kalce, da je sedaj v jako dobrem stanu, ter se vidi, da so jo marljivo popravljali v tekočem letu, ne pa, kakor lani, ko še kredita niso izrabili, ampak okoli 400 K manj, vsled česar je bila tudi cesta bolj slaba. Pravijo, da tehničnega nadzornika naših cest ni bilo pri vsprejemu, načelnik cestnega odbora pa da je pri tem ne ravno prelaskavem očitaniu obmolknil. Kaj pa je tudi hotel! Najbrže so mu zvene v ušesih besede, katere je zapisala radi tistih 400 kron „Jednakopravnost“: Da znajo svoje ljudi prav izvrstno farbati, o tem smo bili že davno prepričani, da si bodo upali pa celo s številkami dokazati svoje lažnjive trditve, tega bi pa vendar ne bili verjeli . . . Ali so ljudje v vašem taboru res tako neumni, da si puste natevziti takih lažij?

Da, hud poper je to. Nas pa veseli, da je prišla resnica na dan — in prepričani smo, da bi bila skoro gotovo tudi še letos deželna cesta Idrija-Kalce slabo postrežena pastorka, brez „Slov. Lista“.

V nedeljo, dne 4. oktobra v Kamnik!

Slovesno blagoslovljenje

„Kamniškega Doma“
in zastave društva „Kamnik“
dne 4. oktobra 1903
v Kamniku

v proslavo dvajsetletnice bivanja Nj. Veličanstva
presv. cesarja Fran Josipa I. v Kamniku 1883—1903.

Vspored:

V nedeljo 4. oktobra, a) dopoldne.

1. Ob 8. uri sprejem došlih društev in gostov na kolodvoru in spreved z godbo do mestne župne cerkve.

2. Ob 9. uri v mestni župni cerkvi govor prevzvišenega gospoda in kneza in škofa ter po govoru blagoslovljenje zastave društva „Kamnik“.

3. Slovesna sv. maša.

4. Spreved društev z godbo do „Kamniškega Doma“.

5. Blagoslovljenje „Kamniškega Doma“, katero izvrše prevzvišeni gospod knez in škof.

6. Slavnostni govor, govori c. kr. dvorni svetnik in državni poslanec Fran Šuklje.

V nedeljo 4. oktobra, b) popoldne.

1. Ob 1. uri banket v restavraciji kamniškega kopališča.

2. Ob polu peti uri koncert in predstava v dvorani „Kamniškega Doma“.

K obilni vdeležbi vabi

slavnostni odbor.

in zatrjeval Zagorcu, da mu ne more izpodleteti, ker mejniki so odločilni. Pa stroški so rasli in pravde le še ni bilo konec.

Naposled pa je vendar le razsodila najvišja inštanca in razsodba je bila za Zagorca neugodna. Plačal je kar dvesto goldinarjev stroškov.

In tedaj je Žabniku vzplamtelo suhoparno srce in jezil se je nad razsodbo, češ, da je krivična.

Pravice ni več na svetu. Samo advokat mora človek biti in vse mu mora obveljati. Paragraf je najvišji gospod na svetu. Kaj vest, kaj božja pravica, kaj gosposka? Le paragraf, ta je, ki predere kamenito steno, in advokat je tisti oven, ki tolče na železno steno. Kamen in železo, srebro in zlato prebije vsemogočni, vsevedni, neizprosni paragraf.

In Žabnik je tičal doma ter prebiral knjige modroslovca Niče-ja. Srkal je nove nauke z veliko slastjo in utrjevalo se mu je prepričanje novodobnih filozofov, da nimamo resnice, da je vse le verjetnost. Pristudilo se mu je življenje in dobro si je zapomnil rek svojega modroslovca: Najboljše je, nerojen biti; če si pa že na svetu, je najboljše, da prej ko prej umreš.

O slavnosti v Kamniku 4. oktobra se vrši banket po posebni prijaznosti blagorodne gospe Kecele v dvorani kamniškega kopališča. Vse potrebno za banket oskrbi gospod hotelir Friedl. Couvert za osebo 3 K.

P. n. vdeležniki slavnosti, kateri se žele vdeležiti slavnostnega banketa, naj se zglase gotovo do 30. septembra na naslov „Društvo Kamnik“. Pri banketu svira godba.

P. n. društva, katera se vdeležijo dne 4. oktobra slavnosti v Kamniku, naj blagohotno obveste svojo vdeležbo na naslov: „Društvo Kamnik“ v Kamniku. — Vsa ona p. n. društva, ki imajo zastave, naj blagovole priti z zastavami in naj to ob enem naznanijo.

Sporod se prične v malo dneh razpošiljati.

Domače novice.

Deželni zbor kranjski je imel v torek svojo prvo sejo, v kateri so katoliško-narodni poslanci mirno razpravljali, iz česar je sklepati, da so se z ostalima strankama pobotali glede opustitve obstrukcije. Toliko deželni glavar Detela, kolikor deželni predsednik baron Hein sta v svojem nagovoru povdarjala potrebo složnega in mirnega delovanja deželnega zbora. Poslanec dr. Šusteršič in tovariši stavili so nujni predlog, s katerim se zahteva sprememba deželnega volilnega reda v smislu razširjenja volilne pravice na vse sloje prebivalstva. Za nujnost predloga glasovale so vse tri stranke, na kar se je predlog izročil odseku 12 članov. Glede obdržanja vojakov tretjeletnikov se po dosluženem času pod zastavami sta bila uložena dva nujna predloga. O teh predlogih se je unela daljša debata. Dr. Šusteršič je krepko zastopal stališče ljudstva in odločno odgovarjal dež. predsedniku, ki se je protivil predlogu. Predlog je bil sprejet, istotako tudi predlog dr. Šusteršiča, naj se izrazi veselje nad odločnim nastopom cesarjevim proti Madjarom, katere je dr. Šusteršič v svojem govoru srdito napadal. Končno so bili prečitani nujni predlogi naših poslancev. Dr. Šusteršič je nujno predlagal pomoč po elementarnih katastrofah prizadetim krajem, dalje, da se pozove vlada, odpomoči razmeram pri uradnem korespondenčnem uradu, ki je poročal neresnice o deželi kranjski, dalje je predlagal, da deželni zbor protestira proti postopanju državne policije povodom opravičenega odpora hrvatskega naroda proti Khuen-Hedervaryju, dalje da vlada izposluje sprejem deželne vseučiliške deputacije pri cesarju. Posl. M. Arko je nujno predlagal, naj se osrednja vlada pozivlje, da se zboljšajo plače učiteljem na c. kr. rudniški šoli v Idriji, drugič, da se podržavi realka v Idriji. — Poslanec Andr. Mejač je vložil predlog nujne uravnave kamniške Bistrice. — Posl. Pfeifer je vložil nujni predlog glede zgradbe belokranjske železnice. — Posl. Jaklič zaradi odva-

In učitelj Žabnik je jel postajati zamišljen, raztresen. Celo otroci so zapazili njegovo razstresenost in ljudje so ga imeli za čudaka. Izogibal se je svojih sotovarišev, izogibal prejšnjih prijateljev in najrajši je hodil sam po gozdu, poslušal ptičev petje in trgal jagode in nabiral gobe. Vse, kar mu je postrežnica skuhala, se mu je zdelo pokvarjeno, izmeličeno, izmazano. Najrajši je užival jedila, ki si jih je sam nabral v gozdu, pil je čaje iz domačih rož, oblačil pa se je zanikarno. Nobene nove suknje si ni napravil že več let ne, potlačen klobuk mu je visel na čelu in da se je perilo preoblekel, ga je morala postrežnica priganjati.

Rajko Žabnik je čudak. Govori le malo. Izogiba se družbe in kadar že pride v pogovor, tedaj se stavki navadno končajo:

„Aha, to so nadljudje, ti doktorji in profesorji in advokati!“

Na steni svoje sobe pa ima zapisane z velikimi črkami besede, ki jih je pisal filozof Niče svojemu prijatelju Branden l. 1889.:

Nachdem du mich entdeckt hast, war es ein Kunststück, mich zu finden; die Schwierigkeit ist jetzt die, mich zu verlieren —

Der Gekreuzigte.

janja poplavnih voda v struški dolini. — Posl. dr. Krek o razmerju naše drž. polovice do Ogerske. — Poslanec dr. Krek glede na osuševanje ljubljanskega barja. — Posl. dr. Krek in tov. o kmetijskih stanovskih združenjih. — Poslanec dr. Krek o preosnovi službenega razmerja deželnih služabnikov. — Poslanec Jaklič o krošnjarstvu. — Poslanec dr. Žitnik je vložil pet nujnih predlogov, in sicer glede uravnave Pivke in vipavskih voda, glede izseljevanja, premembe lovskega zakona in glede avtonomnega carinskega tarifa za avstrijske dežele z ozirom na jasne ogerske težnje po gospodarski samostojnosti. — Posl. dr. Schweitzer je vložil nastopne tri nujne predloge: glede porotnikov, glede uravnave Mirne in glede dopusta vojakov kmetijskega stanu. — Deželni glavar ob četrt na 8. zaključil sejo; prihodnja seja bo naznanjena pismeno.

Dr. Šusteršič za pravico ljudstva. Nujni predlog dr. Šusteršiča, za spremembo deželne volivnega reda in deželnega reda se glasi: „Deželni red in deželnega zbora volivni red za vojvodinjo Kranjsko se ima spremeniti v zmislu razširjenja volivne pravice na vse sloje prebivalstva. Izvoli se poseben ustavni odsek, kojemu se naroča, da nemudoma izdela dotična zakonska načrta in ju v najkrajšem času predloži zbornici. Dr. Šusteršič je dejal k temu predlogu, da kljub temu, da se današnji predlog deloma razlikuje od predloga stavljenega v zadnji seji, katoliško narodna stranka stoji načeloma na stališču splošne in enake volivne pravice, resnične ljudske pravice za katero se bode do zadnjega bojevala. V svesti smo si pa, da se splošna in enaka volivna pravica da doseči le preko izvanrednih dogodkov. Ne da se vtajiti, da se sedanji kritični položaj v celi monarhiji, nekako sili na izhod v smeri ustavnih sprememb, ki so neizogibne tukaj in onstran Litve! Te se ne bodo dale končno rešiti drugače, kakor v smeri razširjenja ljudske svobode. Upanje imamo, da bo po izrednih dogodljajih prišlo tudi do splošne in enake volivne pravice. Ta pravica je naš ideal, ideal ljudstva! Preko ideala pa nikakor ne zabljammo dnevnih potreb in realnih zahtev. To je provzročilo, da smo danes stavili bistveno drugačen predlog. Obračam se sedaj do nam sovražnih strank. Vi ste sami priznali tekom časa, da se volivni red v deželni zbor kranjski mora spremeniti. Naša dolžnost je kot zastopnikov velike večine ljudstva, da glas ljudstva poslušamo. Sestavili smo tak predlog, za katerega tudi Vi lahko glasujete. Vaš glas je bil glas spravljalivosti in mi ponudimo roko v svrhu reforme volivnega reda v blagor našega ljudstva. Naj se voli odsek, v katerem je prilika, da pridemo do pogajanj in da pridemo do reforme, katero narod v deželi od nas pričakuje. Mi vemo, da ta zbornica po svoji večini ne bo priznala splošne in enake volivne pravice, zato se za sedaj zadovoljimo s splošno volivno pravico, kot prvo etapo, katera mora voditi neizogibno tudi do enake volivne pravice. Od Vas je odvisno, da se pride do sporazumljenja, seve do takega sporazumljenja, kakeršno je mogoče pred veliko večino naroda deželi. Od usode tega predloga je odvisna normalna delavnost deželnega zbora. Ako sta deželni glavar in deželni predsednik, povdarjala, da treba dela — mi smo pripravljeni za delo, pripravljani smo spremeniti se vsak hip v regularno opozicijo, en pogoj pa mora biti izpolnjen — poštena volivna reforma mora biti zagotovljena. Ta palača, v kateri zborujemo, je zgrajena z ljudskim denarjem, z ljudskimi žulji, in lepše ne moremo praznovati današnjega dne, da na stežaj vrata odpremo onim, ki morajo do sedaj še zunaj stati. To bo najlepši plod božjega blagoslova! (Živahno odobravanje med katoliško-narodnimi poslanci in na galeriji).

Taktika ljubljanskih Nemcev je res vsega občudovanja vredna. Po svojem najnovejšem načrtu skušajo povsod, kjer se le da, iztisniti iz trgovin slovenske uslužbenice in jih nadomestiti s privandranimi spodnještajerskimi nemčurji. Prav popolnoma se strinjamo s pozivom v ljubljanskem „Slovencu“, ki opozarja slovenske

trgovske uslužbenice na to dejstvo in jih pozivlja, da uprizore protiažitacijo. Prav je tako, vun iz slovenskih trgovin z ljudmi, ki odjedajo našim ljudem kruh izpred ust in se še zraven bahajo s svojo nemško „Rückensteifheit!“

Nemško delo na Kranjskem. C. kr. žensko učiteljske v slovenski Ljubljani za slovenske učiteljice je prav za prav nemški zavod. Razun krščanskega nauka, slovenščine in matematike se vse poučuje v nemščini. In fakt je, da Nemke prav dobro izhajajo na tem zavodu. Nobeni Nemki se še ni primerilo, da bi dobila nezadosten red iz — slovenščine. Tako so vse aprobirane tudi za slovenske šole. In tako morejo lepo jemati kruh izpred ust slovenskim kandidatijam in učiteljicam. Iz tega pa je tudi jasno razvidno, iz katerih namenov so Nemci ustanovili še posebno žensko učiteljske. Odriavanje slovenskih učiteljic od služeb naj se bo vršilo še v obilnejši meri — v osrednji pokrajini Slovenije!

Desetletnica „Slovenskega planinskega društva v Ljubljani“ se bo praznovala dne 10. in 11. oktobra t. l. po sledečem vspredu: V soboto 10. oktobra „planinska veselica“ v Sokolovi dvorani (godba, petje, predavanje in šaljivi prizor). Začetek veselice ob polu osmih zvečer. V nedeljo 11. oktobra ob 9. zjutraj seja osrednjega in podružničnih odborov; ob 11. uri slavnostni občni zbor; ob 1. uri popoldne obed. Natančni program se naznani pozneje v „Planinskem Vestniku“ in tudi v družih častnikih.

Pozor izseljevalci! V kratkem nabirali se bodo izseljevalci za rudokope v Meksiki. Ministerstvo za notranje stvari opozarja vse one, ki se v ta namen nameravajo izseliti v Meksiko, naj bodo o sklepanju tozadevnih pogodb zelo previdni in naj se obvežejo le na podlagi natančnih in podrobnih, uradno legaliziranih pogodb. Ministerstvo za notranje stvari je na prošnjo pripravljeno iti s svojim posredovanjem prizadetim strankam na roko.

Srčna prošnja. Dne 13. septembra 1903. zadela je kanalsko dolino na Koroškem velika nesreča. Oblak se je utrgal ter poplavljal taisto. Vihar je razsajal, podrl sadno in gozdno drevje, otresel še le na pol zrelo sadje in uničil veliko poljskih pridelkov. Voda je tako močno narasla, da je v Lipaljavesi raztrgala in odnesla 6 hiš, veliko travnikov in njiv s poljskimi pridelki vred; dve hiši sti močno poškodovani in v nevarnosti. Rešiti se je moglo le najpotrebnejše hišne oprave. Beda je velika, izdatna pomoč nujno potrebna. Ker je v drugih alpskih pokrajinah nevihta veliko nesreč napravila, se na izdatno državno pomoč ne more računati. Lipaljavas je zadnja slovenska vas v kanalski dolini ob italijanski meji. Rojaki in rojakinje! Ne zabite torej potrebnih ponesrečencev! Vsekake milodare vsprejema župniški urad v Lipaljavesi, pošta Pontafel. Jos. Eichholzer, župnik.

Izpred celjskega porotnega sodišča. Pri vasovanju so se 12. julija 1902. stepli v Savodnjah fantje. Tomaž Podgriznik je Filipa Ramšaka tako udaril, da je Ramšak dobil težko smrtnonevarno telesno poškodbo. Tomaž Podgriznik je bil pred celjskimi porotniki obsojen na tri leta težke ječe. — Dne 29. junija so se stepli fantje pred Hodešovo gostilno v Curnovecu. 26letni Vincenc Zupančič je tako nevarno z nožem ranil Martina Verstovška, da je Verstovšek skoro na to umrl. Zupančič je bil obsojen na 6 let težke ječe.

Nova vojna ladija. Dne 4. oktobra izpuste v Trstu v morje novo vojno ladijo z imenom „Erzherzog Karl“. Slovesnost se prične ob 8. uri zjutraj. Kumovala bo nadvojvodinja Marija, soproga nadvojvode Rainerja. Z Dunaja poročajo, da pride tudi ministerski predsednik dr. pl. Körber.

Zidanje „Narodnega doma“ v Trstu hitro napreduje. Dospelo je že do tretjega nadstropja. K otvoritvi bodo gotovo prispeli zastopniki slovenskega in drugih slovanskih narodov od vseh strani, kjer se čuje slovanska govornica.

Iz Idrije se nam poroča, da ni občina doslej še kupila sveta od g. Makoviča, pač pa bi bil ta gospod pripravljen prodati svet po 10 kron kvadratni meter.

Slovensko bralno društvo v Škofji Loki priredi dne 27. septembra 1903 v lastnih prostorih igro „Divji lovec“, narodni igrokaz s petjem in godbo v 4 dejanjih, spisal F. S. Finžgar. Začetek točno ob polu 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži prvih treh vrst 1 K, ostali sedeži 80 v., stojišča 40 v. Vstopnice se dobivajo v društvenih prostorih in na večer predstave pri blagajni. Po igri prosta zabava. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

V Sodražici je umrl g. Ivan Fajdiga, trgovec, poštar in večletni župan. Zanimivo je, da je pokojnik služil pod Radeckim leta 1848. Kakor vojak je prehodil Benečijo, Lombardijo in Rusijo, kjer je bil odlikovan. Sedaj je živel kakor invalid.

Radi najsramatnejše trgovine — radi trgovine s človeškim mesom — so prijeli včeraj neki gostilni v Trstu v ulici del Rivo dve moški osebi, ki sta trdili, da sta godca s Češke. V njihju spremstvu sta bili dve mladi deklici. Na zaslišanju sta ti dve sumljivi osebi izjavili, da sta na potu v Port Said, a njih spremljevalki, da hočeta poučevati v glasbi. Ali izkazalo se je, da sta že večkrat bila na takem potovanju v spremstvu žensk. Oba moška in obe ženski so pridržali v zaporu. Poslednji dve odpošlje oblast nazaj v njuno domovino.

Skrbi celjskih Nemcev. Celjska „Deutsche Wacht“ pravi, da se pripravljajo za spodnještajerske Nemce tako nevarne stvari, da bode treba vse nemško časopisje poklicati na pomoč. „Deutsche Wacht“ menda nalašč dela veter, da bi bilo zopet kaj govorjenja o spodnještajerskem nemštvu. „Tagespost“ pravi, da hočejo Nemci na izpraznjeni notarski mesti v Konjicah in Mariboru imeti nemška notarja.

Nemška poverjenja. Zopet se je zadnje dni po časopisih čitalo o velikanskem poverjenju na Dunaju. Tam je neki uradnik seveda Nemeč poveril kar 400.000 kron uradnega denarja. Če bi mi bili takšne vrste ljudje, kakor so spodnještajerski Nemci, morali bi zdaj obdolžiti vse nemške Dunajčane, da so krivi. Morali bi zahtevati, da se zdaj na Dunaju v vseh uradih Nemeč vsa oblast odvzame in odda Slovanom. Na enak način namreč ravno zadnji čas celjski nemčurji hočejo, da bi se jim poveril celjski okrajni zastop, ker je v okrajnem odboru neki ničvredni uradnik, po imenu Kosem, Slovanem nekaj denarja poveril in Slovenci tega niso takoj opazili. Kakor bi pa bila neumnost, če bi mi vse dunajske Nemce hoteli na odgovor klicati, ker jim je oni Nemeč 400.000 kron poveril, tako je tudi velika neumnost in budalost, če naši nemčurji mislijo, da morajo oni, ki so vsled svojih dolgih prstov slavnoznani, priti do gospodstva v celjskem okrajnem zastopu, ako se je tamkaj kako poverjenje zgodilo.

Vabilo na veselico, katero priredi v korist družbi sv. Cirila in Metoda z ozirom na ustanovitev slovenskega otroškega vrta na Jesenicah dekliška Marijina družba v dvorani katoliškega delavskega društva v nedeljo, dne 27. septembra 1903 na Savi št. 8 s sledečim vspredom: 1. Pozdrav. — 2. S. Gregorčič: Blagovestnikom. Deklamuje M. Zore. — Fr. Gerbič: „Slovanski brod“. Poje moški zbor. — 4. V. Brož: „Naprej zastave slave“. Udarjajo tamburaši. — 5. S. Gregorčič: „Naš čolnič otmimo“. Deklamuje Fr. Smrekar. — 6. P. A. Hribar: „Lastovki v slovo“. Poje mešan zbor. — 7. V. Brož: „Ankica“. Polka. Udarjajo tamburaši. — 8. Novost! Dve materi. Igrokaz s petjem v štirih dejanjih. Nemški spisal W. Pailler. Poslovenil L. S. Pevske točke uglasbil F. Kimovec. — 9. Prosta zabava. Med zabavo nastopajo vsi zbori in udarjajo tamburaši razne komade. — Začetek točno ob 7. uri zvečer. Cene! Sedeži I. vrste à 1.60 K; ostali sedeži à 1 K. Stojišča à 50 vin. Društveniki à 40 vin. O p o m b a: Z ozirom na dobrodelen namen so vstopnine zvišane. — Vsako preplačilo se hvaležno sprejme. K mnogobrojni vdeležbi vabi odbor.

Povsodi so enake razmere na železnicah namreč. Če hočeš biti Slovenec žaljen, pojdi le na železnico! Na kolodvor v Guštanju je prišel neki mož, ki je po slovenski zahteval karto. To pa je delovalo na železniškega uradnika, kakor

da mu je kdo stopil na kurje oko in zadril se je nad siromašnim možem: „Können Sie nicht deutsch? Auf der Bahn können wir nicht windisch!“ — Nekaj sličnega se je prigodilo v Prevaljah, kjer je uradnik na zahtevo v slovenskem jeziku istotako zakričal, da službeni jezik na železnicah je le nemški. In potem je res podal klasično zatdilo, da on se ne bo učil slovenščine radi ljudstva. Ali ni klasično to? Od par uradnikov, plačanih od železnice, ki vleče dobičke od ljudstva, se ne sme zahtevati, da bi znali jezik tega ljudstva, ampak vse ljudstvo naj se priuči še enega jezika, da bodo gospoda uradniki mogli občevati z njim! In vendar menimo mi, da bi bilo možno zlomiti tudi to nesramnost nemških uradnikov, ako bi bilo ljudstvo neizprosno v svojem zahtevanju. Za vse večne čase vendar ne morejo razmere stati na glavi mesto na nogah!

Prošnja. Grozovita povodenj, ki je dne 13. septembra t. l. razsajala po tužnem Korotanu, je napravila ogromne škode. Beda je velikanska in najhitrejša pomoč nujno potrebna. Najbolj prizadet od te katastrofe je slovenski kmet! Posebno trpela je Kanalska dolina, popolnoma zasute in uničene so Ukve. Od 112 števil ostalo jih je le 15. Devetdeset hiš je zasutih s šuto do streh, prej enonadstropne hiše se vidijo zdaj pritlične; nekaj od teh je še raztrganih, popolnoma zginilo pa je 7 hiš z gospodarskimi poslopji vred. Že itak večinoma revni kmetje so postali berači v eni uri. Tako hitro namreč se je zgodilo vse to. Zasuto je tudi vse polje, ker je dolinca ozka, v gozdu pa leži polovica drevja po tleh. Najvažnejša živila za to prebivalstvo, kakor koruza, krompir in ajda, ležijo 1—3 metre pod šuto. Še koče na planini so razdejane. Dva dni je bilo prebivalstvo po vodi zaprto od obeh strani doline, da niti živeža niso dobili. Vse, kar je bilo v hiši, je zasuto; prebivalci so imeli komaj časa, da so rešili svoje lastno življenje. Ena oseba je utonila. Ta kratki opis pove vse! Nad sto družin je brez strehe in živeža, in koliko je škode samo v tej vasi, si izračuna lahko vsakdo sam. Človeška, krščanska in posebno narodna dolžnost je nam Slovanom, da pridemo na pomoč sobratom, nahajajočim v največi bedi. Prosi se prav uljudno, naj da vsakdo po svojih močeh — tudi če je še tako malo — in sicer v denarju, ali z živežem. Slovensko omizje v Beljaku je ustanovilo poseben odbor, kateri nabira milodare in jih potem pravično razdelja po natančni poizvedbi. Omizje je zložilo 100 kron. Darila sprejema gospod Ivan Hochmüller, uradnik v Beljaku, Hans Gasser Platz 2. — Vsi prispevki, poslani nam v Beljak, se razglasijo v koroškem listu „Miru“. Opetovano prosimo hitre, hitre pomoči! Beljak, dne 25. septembra 1903. Za odbor:

Ivan Hochmüller.

Obsojene Hrvatice. V Hreljinu je ob priliki splošnih hrvatskih nemirov šlo v vrsti 50 hrvatskih rodoljubkinj ter so prepevali narodne pesmi. Ker se jim je občinski upravitelj posmehoval, tirale so ga čez mejo, dasi je imel za brambo orožnike. 46 rodoljubkinj je bilo vsled tega obtoženih. Prikorakale so v redni vrsti k sodišču prepevajoči narodne pesmi. Na sodnikovo vprašanje, zakaj so uradnika pregnale, so odgovorile: „Ker se je posmehoval hrvatski pesmi in s tem tudi hrvatski domovini.“ Obsojenih je bilo 30 na osemdnevni zapor. A hrvatski narod jih ne obsoja!

Zakonska Bratuša — nedolžna! Da še enkrat osvežimo v spominu čitateljev senzacionalni dogodek, ki je dal nemškim brezvestnežem toliko povoda za nečuveno sramotenje vsega slovenskega naroda: zakonska Bratuša iz Majšperga pri Mariboru sta bila obdolžena in radi tega obsojena na smrt, ker sta spekla in pojedla svojo lastno hčer. Nedavno so pa pri Novem mestu prijeli vagabundko, o kateri se je izkazalo, da je — hči zakonskih Bratuš! Sodišče v Mariboru je bilo s tem postavljeno pred velesenzacionalno — zagonetko, s katero se je bavilo tudi minolo soboto. In izkazalo se je, da kri in one kosti, ki so jih našli o hišni preiskavi, so bile — od prešiča! Lepi izvedenci so bili ti, ki niso znali ločiti prašičjo od človeške krvi! Sedaj je tudi Bratuša priznal, da ni umoril

svoje hčere in je svoje samoobdolženje pojasnil tako, da se ni mogel z argumenti upirati obdolženju in je določil, da hoče trpeti krivico na tem svetu. Bratušovo ženo so že izpustili na svobodo, on pa bo moral še odgovarjati radi obrekovanja svoje žene. Tisti nemški nesramni obrekovalci, ali bodo imeli vsaj sedaj toliko vesti, da prekličejo svoja obrekovanja povodom afere Bratuša?

Zaplenjen židovski kruh. V Gorici se je nastanila židovska tvrdka, ki hoče v veliko konkurirati z malimi obrtniki-pekci. Obrtna oblast gleda tej židovski tvrdki kaj pazno na prste in tako se je prigodilo, da so zaplenili kar 20 kvintalov kruha, ki je bil samo na pol pečen. Zaplenjeni kruh so morali takoj sežgati.

Okolu sveta.

Državni zbor. Z Dunaja 23. t. m. Predsednik grof Vetter je otvoril sejo, prečital prijavo o sklicanju državnega zbora in se je s toplimi besedami spomnil umrlih poslancev grofa Hartiga in dr. Kerna. Poslanci so se dvignili s sedežev v znak odobravanja. Poslanca Šuklje in Udržal sta storila obljubo. Vlada je predložila cesarsko naredbo, tičočo se proračunskega provizorija, razveljavljenja zakona o sladkornem kontingentu in državne podpore povodom nastopivših elementarnih škod. Minister za deželno brambo je predložil zakon, **tičoč se uvrščenja novincev** nabornega leta 1903, ki se glasi tako-le: § 1. Na mesto 2. stavka § 2 zakona od 25. febr. 1903., drž. zak. št. 53 ima nastopiti nastopno določilo: Resnično uvrščenje novincev za vojsko (vojno mornarico), katerih nabor za dežele in kraljestva, zastopane v državnem zboru, je bil s tem dovoljen, ima po večem številu, nego v prejšnjih letih, nastopiti le tedaj in v toliko, v kolikor pride uvrščenja tudi dotični, po določenih § 14 vojnega zakona na dežele ogerske krone odpadajoči kontingent novincev. — § 2. Izvršenje tega zakona, ki stopi takoj v veljavo, se poverja mojemu ministru za deželno brambo, ki ima doseči sporazumljenje z državnim vojnim ministrom. Med došlimi spisi v četrtek je bil predlog poslanca Schreiterja in tovarišev, ki pozivlja vlado, naj o pogajanjih z Nemčijo za sklep trgovinskih pogodb dela na carinsko združenje in naj dela za spremembo naše zveze z Nemčijo v tem zmislu; potem predlog poslanca Wolfa in tovarišev, ki pozivlja vlado, naj nemudoma ukrene potrebno za razveljavljenje dosedanega gospodarskega razmerja z Ogrsko in zlasti za ustvarjenje avtonomnega carinarskega tarifa za Avstrijo. Poslanci Kindermann in tovariši interpelirajo vlado, da li je pri volji, nemškemu narodu na Češkem, potom zakonodaje in reda, izvesti avtonomijo, samoupravo, osobito pa razdeljenje vseh viših oblasti v deželi, pred vsem pa deželnega odbora. Seja se je prekinila za pet ur, da se doseže sporazumljenje glede glasovanja o nujnih predlogih.

Senzacionalna vest ozirom na ogrsko krizo. — **Khuen sestavi novo ministerstvo!** Oggerski uradni list objavlja v posebni izdaji in na čelu lista cesarsko ročno pismo do ministerskega predsednika grofa Khuena-Hedervarya, s katerim se istemu poverja sestava novega ministerstva. **Cesarsko ročno pismo zavzema vso prvo stran uradnega lista in je tiskano z debelimi črkami.** Isto se glasi: „Ljubi grof Khuen Hedervary! Moje očetovsko srce je napoljeno globoke žalosti ob pogledu na one obžalovanja vredne razmere, ki v moji ljubljene Oggerski že mesece obsojajo politično življenje v neplodnost in ki ovirajo že funkcioniranje državnega stroja. — Ko so se v letu 1867. med deželami moje ogerske krone na eni in med kraljestvi in deželami zastopanimi v državnem zboru, na drugi strani določila sredstva iz pragmatične sankcije izhajajoče in združene obrambe, je določil § 11. zakonskega člena 12. od 1. 1867, da je meni prepuščeno reševanje stvari, ki se nanašajo na enotno vodstvo in notranjo organizacijo skupne vojske. In kakor sem jaz vsikdar strogo pazil, da se te, na podlagi zakona prevzete obveze pošteno in vestno izpolnujejo od vsake strani, istotako sem odločen braniti nedotaknjene, meni pripoznane pravice ter iste

nepoškodovane izročiti mojim naslednikom. Ko je oggerski državni zbor pripoznal to moje pravo, je hotel poskrbeti ne le za velevlastno stališče monarhije, ampak tudi za moč in varnost lastne domovine in lastnega naroda. Ravno zato pa bi ne mogel jaz pritrditi odredbam, ki bi v svojih zadnjih konsekvencah dovajale do oslavljenja obeh držav monarhije in ki bi od mojih slavnih prednikov podedovano dedščino izpostavile nevarnosti propadanja. Jaz bi torej ne mogel dovoliti v spolnjenje onih zahtev, ki merijo na tako spremembo izkušenih institucij, ki ne le ne odgovarjajo interesom moje ljubljene Oggerske, ampak bi mogle v svojih zadnjih konsekvencah spraviti tudi v nevarnost celokupnost dežel moje svete krone. Z druge strani pa se ne odtezam takim odredbam, odgovarjajočim moji kraljevi oblastnosti, glede katerih so moje vlade v zadnjem času podale v državnem zboru izjave in ki, skupno s točkami, označenimi od mene, ustvarjajo tisti okvir, v katerem so te odredbe dopustne. Moj oggerski narod je od nagodbe sem napravil orjaške napredke. Zadoščenjem sem opazil ta razvoj kakor nov dokaz za modrost onega dela, ki je ustvarilo mejsebojno zupanje krone in naroda. Tako bodi in tako ostani nadalje. Milost božje previdnosti je naše konstitucionalno življenje do sedaj obvarovala pred vsakim resnim pretresljajem. Le treznost in premišljenost naroda, premišljeno uvaževanje vseh velikih interesov, ki prihajajo v poštev, more nas obvarovati tudi v bodočnosti pred vsako skušnjo. Meni je torej v kraljevo dolžnost. da opozorim narod, da se tudi sedaj trdno držim nagodbe. Moje prepričanje je, da oni duh, ki je ustvaril to delo, živi tudi danes v duši naroda s staro silo. Jaz upam v Vaši uvidnosti, da zakonitemu zastopstvu moje in meni toliko drage Oggerske pojasnite moje očetovske namene, da isto najde srečno rešitev iz položaja, nevarnega za deželo in monarhijo. To pričakujem, sem se odločil Vam poveriti sestavo nove vlade, o čemer Vas obveščam po priloženem ročnem pismu. — Dunaj, 22. septembra 1903. Fran Josip, l. r. Karol grof Khuen-Hedervary, l. r.

Kje so Nemci? Radi madjarske zahteve po madjarskem armadnem jeziku so nemški listi prijavili seznam oggerskih polkov, iz katerega sledi da so samo štirje polki na Oggerskem popolnoma madjarski. V avstriji pa skoro ni mnogo drugače glede — nemških polkov, cesar pa nemški listi ne povedo. Kako malo opravičen je nemški armadni jezik v avstrijski vojski, priča dejstvo, da je med 55 polki v tostranski državni polovici samo 11 polkov nemških, drugi so vsi popolnoma ali vsaj po veliki večini nenemški. Slovani smo v Avstriji v večini!

Nekaj, kar da misliti. Letošnji polletni račun o premoženju dunajskega žida Rothschilda ne izkazuje več ko 11.116.594.672 — kaj morda mislite? Kron? Kaj še! — milijonov! Torej 11.116.594.672 milijonov kron ima dunajski revež Rothschild. In, ako je naložil ta kapital po 5% — kar je neverjetno, da bi nalagal samo po 5% — tedaj dobi obresti na leto okrog 556 milijonov kron. Kdor hoče misliti, ima tu dosti tvarine. Na kak način je prišlo to premoženje še ne v sto letih skupaj? Koliko tisoč eksistenc je bilo pri tem uničenih? Koliko tisoč ljudi se mora mučiti in trpeti, da spravijo skupaj obresti 556 milijonov? Kako se bo to končalo? Če se bo židovsko premoženje tako množilo, bomo li še ostali svobodni ljudje, ali bomo postali sužnji nenasitljivega moloha — židovske bisage! Zakaj pa pri tej nevarnosti molče soc. demokratje in liberalci? Delavec, misli sam na to, odgovori si na to, in stori po tem, kakor mož!

Nemški cesar na Dunaju. Vsenemški listi neizrečeno proslavljajo bivanje nemškega cesarja na Dunaju in so polni radostnega navdušenja. Mi Slovani pa nimamo nobenega povoda, da bi se veselili nad dunajskimi pohodi nemškega cesarja, pač pa nasprotno. Da je potovanje nemškega cesarja na Dunaj velike politične važnosti, o tem ne dvomi nikdo, in to dokazuje tudi dejstvo, da spremlja nemškega cesarja na tem potovanju nemški kancelar Bülow in mnogo drugih nemških državnikov. O tem pričajo tudi dolga posvetovanja med našim ministrom za zunanje zadeve in med nemškim kancelarjem, o tem

pravimo, pričajo tudi daljši razgovori katere sta imela vladarja z ministrom zunanjih zadev. Da se je pri ti priliki razpravljalo o dogodkih na Balkanu, o tem ni niti dvoma. Značilno pa je tudi to, da je izšel znani cesarjev manifest na vojsko ravno par dni pred dohodom nemškega cesarja na Dunaj. Sicer oficijozno trdijo, da nemškemu cesarju niti na misel ne pride, se vtikati v avstro-ogrske notranje zadeve, toda oggerska kriza se je pač razvila v eminentno vojaško krizo, o kateri se je vsekakor govorilo na skupnih konferencah med našim in nemškim cesarjem. To slutijo tudi Madjari, ki v svojih listih odločno protestujejo proti temu, da bi se nemški cesar vtikal v oggerske zadeve. Kakor pri vsaki taki priliki, napivala sta si vladarja tudi povodom tega obiska. V svoji napitnici povdarjal je cesar Franc Jožef, da bo obisk nemškega cesarja utrdil in ojačil medsebojne vezi. Cesar Viljem je rekel v svoji napitnici med drugim: „Pogled na ponosne polke Vašega Veličanstva mi je bilo srčno veselje, zakaj zvezo naših dežel nosijo in utrjujejo naše armade v blagor miru v Evropi.“ Ko je svojo napitnico dovršil, odložil je kozarec ter je objel in poljubil dvakrat našega cesarja. Nemški cesar je tudi sedaj kar sipal redove in odlikovanja raznim merodajnim činiteljem, pred vsem raznim nadvojvodom, pa tudi dr. Körber, grof Khuen Hedervary, vojni minister Pitreich, župan dr. Lueger in mnogi drugi so dobili visoke rede. Bodisi pa temu kakorkoli, mi ponavljamo, da si ne morejo Slovani od pohodov nemškega cesarja na Dunaj nič dobrega pričakovati. In prepričani smo, da nemško prijateljstvo ni bilo in ne bode nikdar v prid avstro-oggerski državi.

Ruski car pride na Dunaj dne 30. t. m. ob 10^{1/2} uri dopoldne. Z zapadnega kolodvora se popelje car naravnost v Schönbrunn, kjer bo o poludne pri cesarju Franu Josipu gala-zajutrek. Popoldne ob 2. uri se monarha popeljeta v Mürzsteig na lov na divje koze. Car odpotuje z Dunaja v Darmstadt dne 3. oktobra.

O priliki prihoda nemškega cesarja na Dunaj. Vojaštvu, ki je tvorilo špalir od kolodvora pa do cesarjevega dvorca o prihodu nemškega cesarja na Dunaj, je zapovedoval prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand. Za tak špalir se je potrebovalo 28 batalijonov pešcev, 18 eskadronov konjikov in 10 topničarskih baterij.

Italijanska zastava na mestni palači v Trstu. Ko je v nedeljo naznanil strel iz topa tržaškemu prebivalstvu poludne, zavihrala je na stolpu tržaške mestne palače precej velika italijanska zastava. Hkratu se je zbralo na trgu pred mestno palačo vse polno občinstva, ki je srpo gledalo v to novo prikazen. Zastavo so seveda kmalu sneli, ali množica je ostala še delj časa na trgu ter je po svoje komentirala to predrzno irredentovsko demonstracijo. V nedeljo namreč so slavili v Italiji 20. sept., to je oni dan, ko je prišel Rim v roke italijanski posvetni oblasti. Tržaški neodrešenci hoteli so v nedeljo pokazati, da tudi oni težko pričakujejo trenotek, ko bode smela raz stolp mestne palače svobodno plapolati italijanska zastava, in bo tedaj Italija ne le združena, ampak tudi dovršena. Tržaška policija išče sedaj onega, ki je zastavo razobesil. Ako se ji pa posreči tudi najti ga, to je drugo vprašanje.

Strankarski shod nemške socialne demokracije zaključen. V nedeljo je bila v Draždanih zaključna seja strankarskega shoda nemške socialne demokracije, katera je trajala od 11. ure zjutraj do 3. ure popoldne. Delegatom se je silno mudilo in so točke, ki so še bile na dnevnem redu, rešili v veliki naglici. Rešili so po kratki debati, med drugim, tudi vprašanje glede praznovanje 1. majnika, katero ostane tako, kakor je bilo do sedaj. Ena struja je hotela, da bi se ta slavnost še radikalneje praznovala, druga pa, da bi se preložila na prvo nedeljo v maju, a kakor rečeno, ostalo je pri starem. Predlog, naj bi se stališče stranke nasproti veri še pojstrilo, je padel. Ko so nato rešili še nekatere manj važne stvari, imel je predsednik Singer zaključni govor. Slednjič so zapeli še delavsko pesem, na kar je predsednik zaključil zborovanje.

Ustaja v Macedoniji. Iz Belegrada poročajo sedaj, da je skušal turški odposlanec, ki je bil pri kralju Petru, pregovoriti istega, da bi sklenil zvezo s Turčijo, ali da bi Srbija, v slučaju bolgarsko-turške vojne ostala vsaj nevtralna. Ni sicer še znano, da je li turški odposlanec kaj dosegel, bržkone pa je s svojo misijo popolnoma ponesrečil, ker kmalu po njegovem odhodu se je vršil v Belemgradu vojni svet, na katerem se je sklenilo pozvati pod orožje vse rezervne letnike. Da bi Srbija hotela svojo vojsko mobilizirati proti Bolgariji, je v sedanjih odnosih med obema slovanskima državama popolnoma izključeno. Ako torej Srbija mobilizira, mobilizira le za slučaj, da bo svojo vojsko mogla rabiti proti Turčiji. Ta nervozna pogajanja turških, bolgarskih in srbskih diplomatov pa dokazujejo vedno bolj, da se res bližamo vojni na Balkanu. To dokazuje tudi dejstvo, da je bolgarsko ministerstvo vsem onim bolgarskim častnikom, ki se nahajajo v inozemstvu, zaukazalo, da se morajo takoj povrniti v Bolgarijo. — Dne 20. t. m. bil je ruski poslanik v Carigradu, Sinovjev, v avdijenci pri sultanu. Sultan je izrazil svoje hvaležno zadovoljstvo na vedenju velesil. Sinovjev je sultanu priporočal, naj skrbi za to, da se o preganjanju ustašev ne bodo godile več take grozovitosti turških vojakov, kakor so se dogodile o bojih v Kruševem in v sandžaku Kirk-Kilise. Sultan je odgovoril, da so se že ponovili tozadevni ukazi in je dodal, da sti že dve tretjini pokrajin, v katerih je vihrala ustaja, osvobojeni ustašev in da se kmalu zatre ustaja tudi v ostalih krajih. Bolgarsko prebivalstvo, katero je bilo prisiljeno v ustajo, da se je že po večini povrnilo in podvrglo Turčiji.

Ustaja na Balkanu. Grški diplomatični odposlanec v Londonu je neki tamošnji list pooblastil pojasniti stališče grške vlade nasproti dogodkom v Macedoniji tako le: Vedenje Grške v macedonskih nemirih se krivo tolmači. Grška vlada želi vspostavljenje reda. Grškemu prebivalstvu v Macedoniji preti večja nevarnost od Bolgarov, nego od Bašibozukov. Bolgari da hočejo veljati kakor osvobojevalci Macedonije, v resnici pa da je njih namen jedino ta, da bi Macedonijo priklopili Bolgariji. Grška da želi le blagostanje vseh kristijanov, osobito pravoslavni Grkov. Ker se velesile ne morejo odločiti za intervencijo, je bila Grška primorana, da pokliče na pomoč Turčijo. Zveza med Grško in Turčijo da ima namen vspostaviti red in braniti Grško, vendar pa da ostane grško prebivalstvo popolnoma nevtralnno. — Iz Carigrada brzojavljajo dunajski „Zeit“, da je turški vojni minister zaukazal vojaškim četam, ki se nahajajo v Bitolju, naj takoj odpotujejo proti Drinopolju, naj se koncentrirajo na bolgarski meji in naj v slučaju potrebe zavzamejo ofenzivo. Bolgarska vlada zahteva od Turčije amnestijo bolgarskih političnih zločincev, zaustavljenje klanja Bolgarov, demobilizacijo turške vojske, zagotovljenje bolgarske cerkve in šolstva ter sezidanje uničenih bolgarskih vasij na turške stroške. Ako bi Turčija ustregla vsem tem zahtevam, bi se Bolgarija obvezala delovati na pomirjenje bolgarskega prebivalstva v Macedoniji. Iz Carigrada se poroča, da se je vršil te dni tam ministerski svet, v katerem se je razpravljalo o teh bolgarskih zahtevah. Druge vesti pa trdijo, da se je v tem ministerskem svetu razpravljalo o sredstvih, s katerimi bi se Bolgarijo prisililo, da bi začela resno nastopati proti revolucionarni propagandi. Drinopoljsko izjemno sodišče je obsodilo 3 ustaše na smrt in najst njih na petnajstletno ječo v maloazijskih trdnjavah. Iz Ženeve v Švici poročajo, da so macedonski emigranti izdali proklamacijo, v kateri protestirajo proti turškim grozovitostim in proti brezbriznosti velesil, ki so podpisale berolinsko pogodbo ter pozivljajo visokošolce vseh dežel, naj se zavzamejo za skupno akcijo na korist Macedonije.

Dogodki v Srbiji. Predvčeršnjim zjutraj pričela je v Belemgradu razprava proti zaprtim častnikom niške garnizije. Razpravam predseduje general Lazarević, kateri, jednako drugim članom sodišča, ni bil udeležen na zaroti proti kralju Aleksandru. Tako je torej zagotovljena nepristranost sodnega postopanja. — Razzodba se pro-

glasi bržkone jutri. Razprava se vrši o zaprtih vratih. Ministerski svet, ki se je vršil pod kraljevim predsedništvom, je sklenil sklicati novo skupščino na dan 28. t. m. Na to je sedanje ministerstvo podalo svojo ostavko, a bo vodilo posle, dokler se po sestanku skupščine ne sestavi novo ministerstvo. Deluje se na to, da bi se sestavilo koalicijsko ministerstvo iz zmernih in skrajnih radikalcev.

Razkol med nemškimi soc. demokrati. Nemški soc. demokratje so imeli minuli teden svoj strankarski shod v Draždanih. Pokazali sta se dve nasprotujoči si struji. Bebel in njemu na strani Kautski in drugovi so zagovarjali dosedanjo taktiko t. j. neizprosno nespravljivost nasproti meščanskim strankam. Njim nasproti so stali Bernstein, Auer, Vollmar in drugovi, ki so zahtevali revizijo strankinega programa.

Strašna smrt vsled pasje stekline. V francoski vasi Levens je stekel pes vgrizel nekega delavca. Poslali so ga v neki Pasteuerjev zavod, kjer so ga zdravili nekoliko časa. Ko so mislili, da je mož ozdravel, poslali so ga domov. Ali tu napadejo ga strašne bolečine tako, da je vsled njih popolnoma zblaznel. Te dni se je zaprl v sobo, vzel je nož in si je hotel z njim prerezati žile; potem pa si je prerezal z istim nožem trebuh ter si je zadano rano raztegnil z rokami. Konečno pa je odprl okno in skočil skozi vanje in si končal tako življenje.

Kazni radi tihotapljenja tobaka. Meseca decembra t. l. so bili radi tihotapljenja inozemskih svalčic (cigaret) zasačenih v borzni kavarni

in v prostorih trgoveškega društva v Trstu aretirani trgovec Homer Kristofidis ter natakariji Robert Pasutti, Jurij Zalakosta in Ivan Gobbo. Prvi trije so bili vsled položene kavcije izpuščeni na slobodo, Gobbo pa je ostal v preiskovalnem zaporu celih devet mesecev. Preiskava je trajala do julija in so se potem vse listine odposlale višjem pristojbinskemu sodišču v Gradec, ki je obtožencem 16. t. m. dostavilo tozadevne razzodbe. Na podlagi §§ 258, 223, 271 in 108 so bili obsojeni: Homer Kristofidis na 40.000 K globe in na dve leti strogega zopora; Robert Pasutti na 20.000 kron globe ter na 7 mesecev zopora; Ivan Gobbo na 40.000 kron globe in na tri leta in sedem mesecev strogega zopora; Jurij Zalakosta na 1632 kron globe in na šest mesecev strogega zopora in slednjič lastnik kavarne v borzni palači, Fran Zakrajšek, na 8000 kron globe, katero mora plačati v slučaju neiztirljivosti pri natakarijih. Globe se v slučaju neiztirljivosti spremene v razmerno dolgi zapor. To so glavne kazni, poleg tega pa je bilo kaznovano z globami od 1000—10.000 kron še kakih petdeset kupovalcev utihotapljenih svalčic.

71 samomorov mej vojaki je bilo v avstrijski armadi tekom dveh mesecev in sicer meseca decembra leta 1902 in meseca januarja l. 1903, kakor poroča sedaj uradno poročilo o zdravstvenih razmerah v armadi. To so pač grozne številke! Kdaj bo vojno ministerstvo odločno odpravilo v zroke takim pojavam?

Statistika gmotnega stanja papirnih delavcev v Medvodah.

Dnevni zaslužek se deli	Število delavcev po plačilnih vrstah	Delajo		Skupno zaslužijo na dan		Skupno preživi oseb na dan od zaslužka	Po stanu se ločijo		Stalni odpadki na eno družino od zaslužka približno			Toraj skupno odpade na dan		Ostane za živčž na dan za eno družino			
		na dan	na akord	K	h		samski	ože-njeni	Obleka	Stanovanje	Kurjava	K	h	K	h		
—	80	8	—	—	6	40	20	5	3						—	22	
—	86	7	—	—	6	02	11	7	—						—	28	
—	90	62	—	—	55	80	73	59	3						—	32	
1	—	87	—	—	87	—	173	84	3						—	42	
1	30	4	—	—	5	20	7	3	1						—	72	
1	35	10	—	—	13	50	30	5	5						—	77	
1	40	49	—	—	68	60	144	25	24						—	82	
1	50	44	—	—	66	—	134	14	30	—	24	—	14	—	58	—	92
1	60	20	—	—	32	—	40	14	6						1	02	
1	70	5	—	—	8	50	29	—	5						1	12	
1	75	18	—	—	31	50	68	5	13						1	17	
1	80	26	—	—	46	80	83	11	15						1	22	
2	—	20	—	—	40	—	68	5	15						1	42	
2	20	1	—	—	2	20	4	—	1						1	62	
3	—	1	—	—	3	—	4	—	1						2	42	
		362	205	157	472	52	888	237	125								

Svoji k svojim!
KONRAD SKAZA St. Ulrich Gröden Tirol.
 Slovenska delavnica za vsa cerkvena dela od prečastitih gospodov duhovnikov odlikovana, se priporoča za umetno izdelovanje svetnikov, altarjev, priznic, križevih potov rezljanih (Relief) in na platno silkanje, v vsakem slogu in po mogoče nizki cenil. Betlehemske jaslice s 15 rezljanimi podobami in 16 živali od 50 kron više. Umetno izdelane „Ljurske votline“ i. t. d.
 Za vsako poljubno podobo pošljem originalne fotografije mojih del, za altarje originalne načrte. — Za vsako slovensko naročilo čez 100 kron dam kot spomin umetno rezljano božje razpelo zastoj.
 Za cenjena naročila prosil
 48 12—11 **Konrad Skaza.**

Zadružna tiskarna v Ljubljani
 Stari trg števil. 19
 priporoča
 najnovejše vizitnice, koverta s firmo, naslovna pisma ter vsa v to stroko spadajoča dela.

Pristno čebelno-voščene sveče
 prodaja
Janko Šink, svečar v Kranju
 kg po 5 K, poštnine prosto.

Anton Belec
 v Št. Vidu nad Ljubljano
 izdeluje in priporoča
 cerkvene svetilnice ali stalnice iz kositarja, ali medenine in iz tompaka
obhajilne svetilnice
 pušice z zvončki
 štedilna in železna ognjišča.
 Prevzema
 kritje streh in zvonikov.
 18 x—13
 Ilustrovani ceniki na razpolago.

Spominjajte se ljudskega sklada!
 Tisek Zadružne tiskarne v Ljubljani.